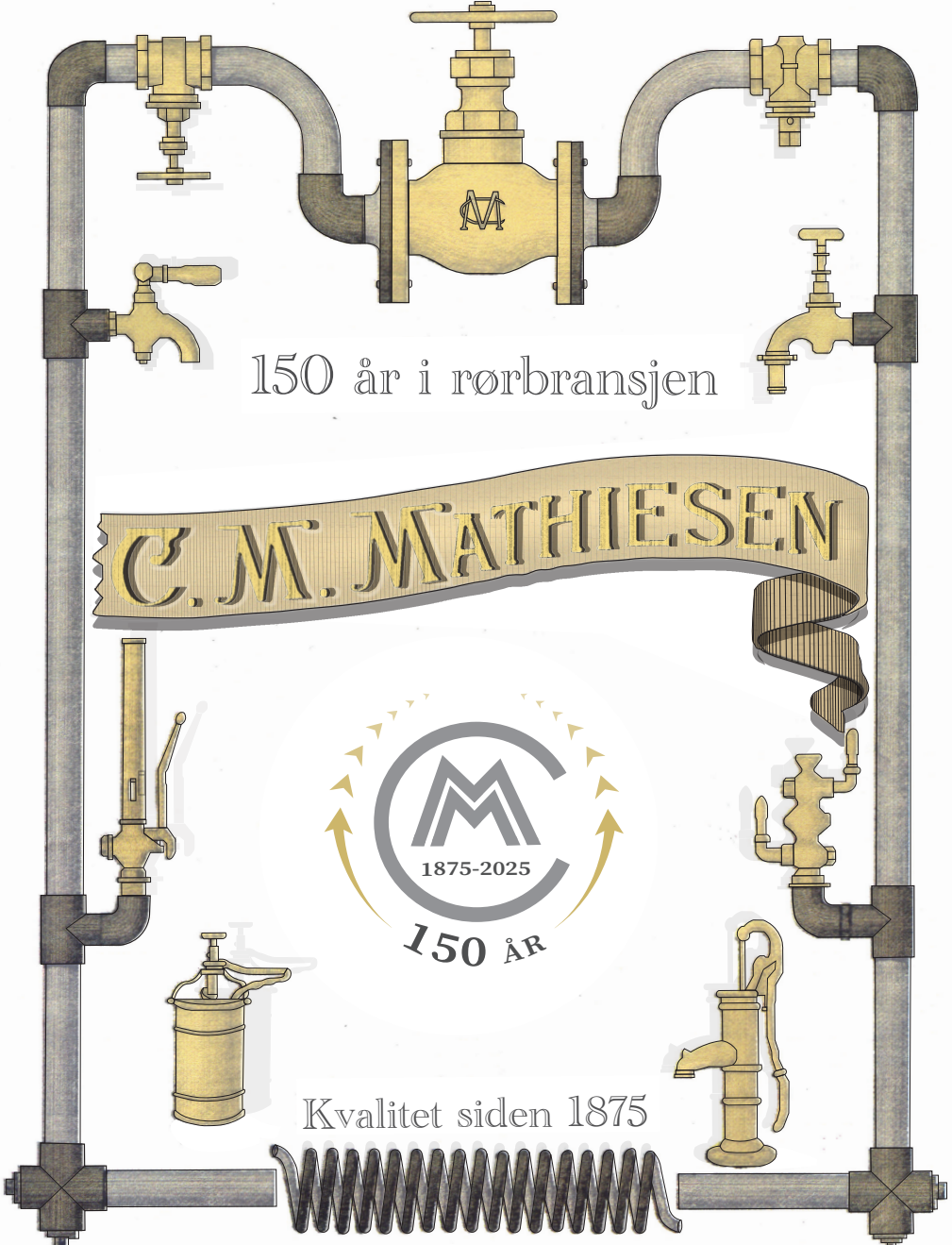

150 år i rørbransjen

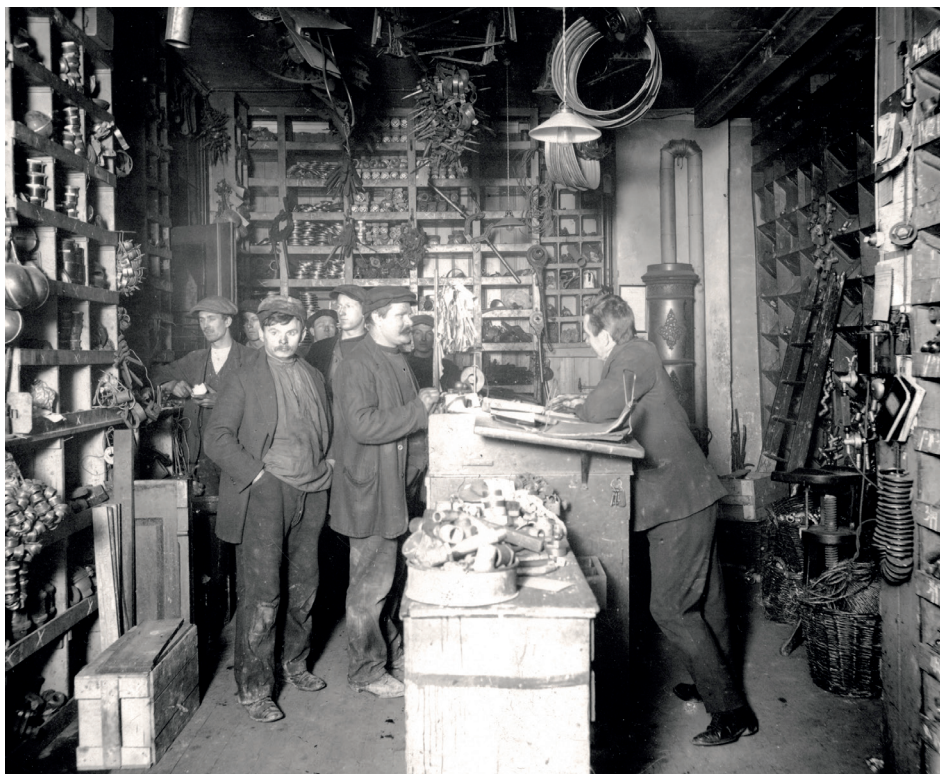
C. M. MATHIESEN

Kvalitet siden 1875

C. M. Mathiesen & Co. AS feirer 150 år

I 2025 er det 150 år siden rørleggerbedriften C. M. Mathiesen & Co. ble etablert. Fra en beskjeden start i 1875, da grunnleggeren Carl Martin Mathiesen vandret rundt i Christiania med en håndkjerre, har firmaet utviklet seg gjennom både opp- og nedgangstider. Bedriften er en av Norges eldste aktører i rørbransjen, og er fremdeles eiet av samme familie som ved etableringen.

Rørleggere henter ut materiell fra lageret i Møllergata 9, ca. 1910-1920.

Grunnleggeren

Carl Martin Mathiesen ble født i 1857. Hans far som var postmaker, hadde oppsynet med vannforsyningen i Aker. En postmakers arbeide gikk ut på å anlegge og vedlikeholde trerørene som vannledningsnettet bestod av den gangen. Som sin far var Carl Martin dyktig til å fremstille slike trerør. En treledning tålte ikke større vanntrykk, og vannet kunne derfor i liten utstrekning føres opp i bygninger.

*Grunnleggeren Carl Martin Mathiesen,
1857-1928.*

Vannforsyningen skjedde ved at vannet rant gjennom åpne spring døgnet rundt. Dette ble kalt for vannposter og disse ga ca. 5 liter vann pr. minutt, som tilsvarte omtrent 7.000 liter vann i døgnet. Vannposten var et møtested og en viktig nyhetsbørs for de mange som kom langveisfra for å hente vann. For å spare vann, kom det i 1878 et påbud om selvlukkende tappekraner.

Frem til 1877 hadde en del av Vestre Aker, som i 1878 ble innlemmet i Christiania, vannforsyningen gjennom ledninger av tømmerstokker, som da ble erstattet av hovedledninger av støpejern. I 1879 ble restene av de siste trevannledninger i Christiania fjernet.

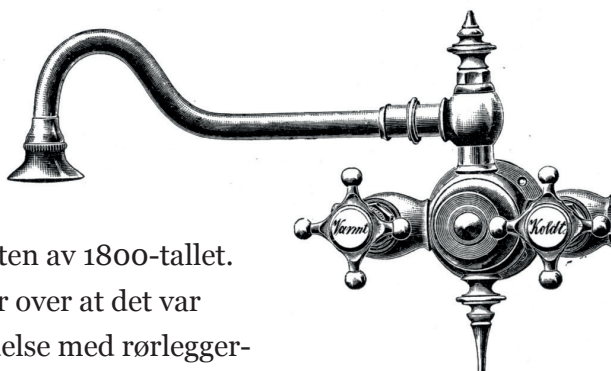
Carl Martin var bare 18 år da han i 1875 etablerte et rørleggerverksted i Akersgaten sammen med en kompanjong. Etter et par års drift, overtok Carl Martin hele bedriften og satte fart i foretaket med usedvanlig energi. I løpet av få år bygget han opp en solid rørleggervirksomhet og oppnådde en ledende posisjon i en bransje der han ble betraktet som en pioner. Allerede som tyveåring påtok han seg en større entreprise på Frøen i gamle Vestre Aker. Det omfattet vannledninger uten vannklosett og bad, og var et relativt stort anbud på kr. 12.000 i datidens kroneverdi.

1877		Debet	
Jan 20	An. Bogtr. Ellefsen afleh.	Kr.	40.-
	Ringnes & Co	210	423.-
	Christiania Bryggeri	22	148.80
	Captein Bjøds	156	103.57
25	Bogholder Jensen	274	55.33
	Sahl, Jørgensen & Co.	206	21.20
	Bogtrykker Ellefsen	165	20.-
27	" - "	"	20.-
	Kjebm. Larsen (Holmen)	191	77.57
28	Medler L. Olsen	130	158.87
	Transp. Hr.	1068	34

Utklipp av bedriftens regnskapsbok fra 1877. Allerede her nevnes arbeider for Ringnes Bryggeri som ble etablert det året.

På begynnelsen av 1890-tallet installerte Carl Martin det første moderne vannklosett i Norge. Han leverte også det første badekaret på slottet til kong Oscar II mot slutten av 1800-tallet.

Carl Martin ble tidlig klar over at det var behov for en rørhandel i forbindelse med rørleggerbedriften, og utvidet derfor virksomheten. Ved århundreskiftet hadde denne delen av virksomheten fått et betydelig omfang med salg av både industri- og vannverksarmatur, samt tradisjonelle rørleggerartikler.

Smittefrie Drikkefontæner
for Skoler, Fabriker,
Sykehus, of. Anlæg,
Parker og Pladser.
Leveres med 1 eller 4 Straaler.

C. M. Mathiesen & Co.
Møllertg. 9 RØRHANDLEL Kristiania
Ingeniør- & aut. Rørleggerforretning
Sanitær- & Centralvarme-Installatører
Etableret 1875

Av det gamle testamentet vet vi at Moses ved et par anledninger, da iseraliterne under sin vandring «knurret etter vand, slog på klippen med sin kjep og der strømmet vand ut». Formentlig maa dette med den tids symbolske sprog forstaas saaledes at hans kjep var et bor hvormed han boret efter kilder eller aarer, som han fandt i fjellet. Han var da saavidt vi vet den første som forstod seg paa at fremlede vann.

Kilde: Rørleggermester C. M. Mathiesen, «Træk av rørleggerhaandverkets historie», 1924

Annonse fra heftet «Rørfagets utvikling», 1920.

Grunnleggeren var også en aktiv organisasjonsmann. I 1892 var han med på å stifte Oslo Rørleggerlaug, og påtok seg en rekke ganger formannsvervet – siste gang fra 1924-1927. Han ble laugets første æresmedlem, og var den første ridder av ordenen «Den Gyldne Nippel». I to perioder satt han også i Christiania kommunestyre, han var medlem av styret i Christiania Haandverks- og Industriforening, videre i samme forenings sentralstyre og representantskap. Han ble også mye benyttet som skjønns- og takstmann. I 1923 mottok han Kongen fortjenestemedalje i gull. Carl Martin Mathiesen gikk bort i 1928 i en alder av sytti år.

Rørhandelslageret i Møllergata 9, 1920-tallet.

RØR **SLUSEVENTILER OG**
ARMATUR for ethvert Brug fra La-
ger. Leverandører til
landets største industrielle Anlæg.

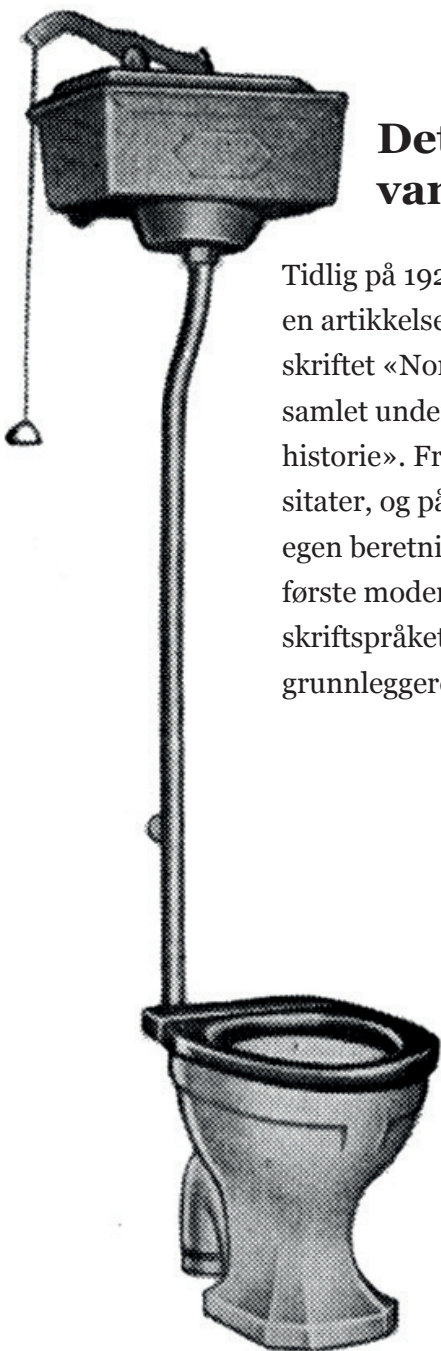
C. M. MATHIESEN & CO.

Møllergt. 9

Rørhandel

Kristiania

Annonse fra heftet «Rørfagets udvikling», 1920.

Det første moderne vannklosettet

Tidlig på 1920-tallet skrev Carl Martin Mathiesen en artikkelserie om rørleggerfagets utvikling i tidskriftet «Norsk Haandverk». Denne serien ble senere samlet under tittelen «Træk av rørlæggehaandverkets historie». Fra disse artiklene har vi hentet en rekke sitater, og på neste side kan man lese Carl Martins egen beretning om hvordan han installerte et av de første moderne vannklosettene i Norge. Vi har beholdt skriftspråket fra den tiden for riktig å kunne få frem grunnleggerens tanker og ideer.

Fjernelsen av menneskelige uttømmelser ved vandklosetter er ikke alene den mest fuldkomne, renslige og hygieniske maate, men ogsaa – det nationaløkonomiske tat i betragtning – til like den billigste. Enhver huseier i Christiania har nu faat føle hvad den tømningen av bøtteklosetterne koster.

Kilde: Rørleggermester C. M. Mathiesen, «Træk av rørlæggehaandverkets historie», 1924

Høytspylende WC fra produktkatalog, 1930-tallet.

Vandklosetter er av saa stor betydning for enhver by at jeg tror det bør ofres en litt videre omtale. For mange aar tilbake forefandtes kun et eneste vandkloset av en meget primitiv type i en ældre bygning i Christiania – hvorledes det kunde gaa til at faa det anbragt er uopklaret – og i den del av vestre Aker som i 1878 blev indlemmet i Christiania forekom 1 vandkloset med avløp direkte til sjøen, hvortil vedkommende eiendom grænset, i en anden et med avløp til staldbinge og i en tredje et med avløp til trækum i haven, hvorfra det videre seg ut i lukkede stenrender. Samtlige av disse klosetter var av gammel, primitiv konstruksjon. I 1890 ble det bygget en av de første mere komfortable villaer ved Drammensveien, den blev forsynt med tidsmæssig badeindretning, varmt vand til servanter, kjøkken m.v. samt centralvarme. Der manglet kun vandkloset for at den tekniske indretning skulde være tip top.

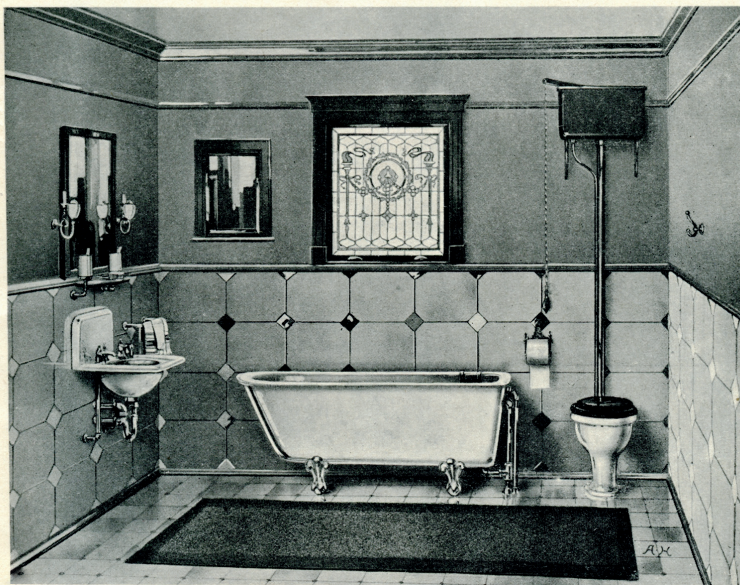
Da jeg hadde den øvrige installation og netop hadde været paa en utstilling i England, hvor de nyeste vandklosettyper var forevist, tok jeg det vovelig skridt ogsaa at anbringe vandkloset i eiendommen. Det vanskeligste var selvsagt hvor man skulle gjøre av avløpsvandet. Da det uttrykkelig var forbudt ifølge sundhetsforskrifterne «at føre vand som har været i berøring med excrementer til jord, elv eller bæk» kunde det selvsagt ikke føres ind paa den offentlige kloak. At støpe vandtætte kummer av betong var ukjendt. Jeg oppførte derfor en stor karaffelformet kum av graasten i cementmørtel til optagelse av avløpsvandet, og da kun meget faa beboere hadde adgang til klosettet, vilde det ikke bli saa svært meget avløpsvand. Kummen skulde av og til pumpes tom og avfaldet iblandes jord. Septictank med klaring av avløpsvandet var for mig og enhver herhjemme den gang en ukjendt ting. Men for denne min uhørte dristighet fik jeg de største ubehageligheter av autoriteterne. Eieren blev av disse saa skræmt, at trods han satte overordentlig pris paa vandklosettet, var han dog nær ved at ville sløife det for at undgaa videre ubehageligheter.

Imidlertid trøstet og fik jeg ham overtalt fra at ville sløife det, idet det dæmret den tanke hos mig at ogsaa Christiania maatte komme til indførelse av vandklosetter, hvad jeg ogsaa fremholdt overfor autoriteterne. Jeg var vitende om at vandklosetternes indførelse i utlandet var noksaa almindelig. Senere er de indført bl.a. i København. Likeledes gjorde jeg gjældende det bakvendte i adgangen til at opsamle fæcaliene i kum eller bingede inde i bygningen, noget enhver vet med respekt at si er noget svineri, men at føre dem til en lufttæt og aldeles lugtfri kum, fjernet fra huset, det skulde være ulovlig. Angrepene og ubehagelighetene døde da bort og vandklosettet staar der og brukes den dag i dag. Jeg nævner dette som et fortsat bevis for hva den der kommer med noget nyt kan ha i vente.

Eierforhold og ledelse

Carl Martin Mathiesen var eier av bedriften frem til han tok inn tre kompanjonger i 1918. Det var to av hans sønner, Torbjørn og Leif Mathiesen, og svigersønnen Sigurd Siggerud. Da grunnleggeren døde i 1928, fortsatte kompaniskapet mellom de tre øvrige frem til Torbjørn Mathiesen døde i 1948 og Sigurd Siggerud i 1949.

Kombineret Baderum og W. C.

Fra min Sanitær-Avdeling anbefales alt Slags **Utstyr for Bad, W. C.** etc., som **Fayance-Servanter, Vasker, Badekar, Vandklosetter, Badeovne** etc. Forlang Katalog og Priser.

Se mit Utstillingslokale.

Fra bedriftens produktkatalog/prisliste fra 1912.

Familiens tredje generasjon kom inn i firmaet da Leif Mathiesen i 1950 tok inn sine to nevøer, Carl Martin Mathiesen jr. og Dag Siggerud som kompanjonger. Sistnevnte gikk ut av firmaet i 1960 og Carl Martin Mathiesen jr. døde i 1970.

Leif Mathiesens svigersønn, Thor Dahl-Pedersen, ble kompanjong i bedriften i 1962. I 1967 døde Leif Mathiesen og Thor Dahl-Pedersen ble da eneeier av firmaet. Lars Blegeberg ble ansatt i firmaet i 1936, og var disponent helt frem til han gikk av med pensjon i 1976. Sverre Eide, som hadde vært driftssjef under Blegeberg, overtok som disponent. Sverre Eide var ansatt i 33 år og gikk av med pensjon i 1986.

I 1980 begynte fjerde generasjon å gjøre seg gjeldende da Trond Dahl-Pedersen ble ansatt som anleggsleder. Han hadde tatt

mesterbrevet i 1979 og overtok som daglig leder i 1986. Denne stillingen hadde han frem til 2002, da Geir F. Thollesen ble ansatt som daglig leder, og Trond gikk over til å være styreleder. Geir F. Thollesen gikk av med pensjon i 2023. Abdo Afkir, som hadde arbeidet som prosjektleder siden 2014, ble ansatt som ny daglig leder. I dag arbeider også femte generasjon i bedriften; Tronds sønner, Tobias og Sebastian. De er også med på eiersiden sammen med sin søster, Thea.

*Omsetningstall
utvalgte år 1880-1939*

År	Beløp i kr
1880	Kr. 13.000
1885	Kr. 32.000
1890	Kr. 71.000
1892	Kr. 91.000
1912	Kr. 400.000
1916	Kr. 900.000
1932	Kr. 1.800.000
1935	Kr. 2.200.000
1939	Kr. 3.500.000

(i datidens kroneverdi)

Lokalisering

Da virksomheten ble etablert i 1875, var det i leide lokaler i Akersgaten 9. Det ble leid lokaler forskjellige steder i Oslo sentrum inntil Carl Martin Mathiesen kjøpte eiendommen Grensen 2 i 1893. I 1909 var lokalene der blitt for små, og han kjøpte da Møllergaten 9 hvor virksomheten hold til i flere tiår. I 1969 kjøpte man eiendommen Brynsengveien 5 som hadde vært leid siden 1951. Eiendommen var på 21 mål og i 1959 ble det oppført et industri- og verkstedbygg på 1.200 m². Ekspansjonen fortsatte, og ved årsskiftet 1975/76 ble et moderne bygg med produksjonslokaler og lager med kapasitet på 5.000 m² oppført. I 1978 ble hele virksomheten samlet på Bryn, da administrasjonen for både rør- og engrosvirksomheten flyttet inn i et nytt kontorbygg på 4.000 m².

Produktkatalog fra slutten av 1930-tallet.

Sansen for renslighet og dermed sundhet er gledeligvis til-tat mere og mere. Jeg mindes i denne forbindelse følgende: En herre i en viss anden by ble for en tid tilbake spurt om det var almindelig at anbringe badeinretning i husene, hvor-til han svarte: "Ja, vi bader meget, jeg for min del endog 2 a 3 ganger om aaret, en-skjønt jeg behøver det ikke."

Kilde: Rørleggermester C. M. Mathiesen, «Træk av rørleggerhaandverkets historie», 1924

Kompetanse i tre århundrer

Rørleggervirksomheten har alltid vært det sentrale området for C. M. Mathiesen & Co., men engrosvirksomheten var også i mange år en viktig inntektskilde. Allerede tidlig på 1900-tallet ble bedriften kjent for sin rørhandelsvirksomhet, og med årene markerte man seg først og fremst som leverandør til industrien. Der ble det lagt stor vekt på å holde et rikholdig lager av godkjent materiell til komplette rørledningsnett for både skip og avansert industri. Foruten å ha et komplett VVS-lager, representerte firmaet også en rekke kjente utenlandske produsenter av industriprodukter. Grossistdelen ble skilt ut i et eget selskap i 1983; C. M. Mathiesen & Co. Rør og Armatur AS.

Store oppgaver innen industri- og skipssektoren førte til at datterselskapet Nofamo AS ble opprettet i Sarpsborg i 1957. Selskapet spesialiserte seg på installasjoner og modernisering av rørtekniske anlegg for industri, skips- og oljevirksomhet. I en årrekke var dette selskapet en viktig aktør innen skipsmontasje og annen industri i Østfold med om lag 100 ansatte. Denne bedriften ble solgt i 1987.

Gjennom 25% eierdeltakelse i KS Norcon AS, en sammenlutning av seks ledende rørleggerbedrifter, deltok C. M. Mathiesen & Co. som utbygger og leverandør til Mongstad- og Rafsnesanlegget, foruten offshorevirksomhet i Nordsjøen.

Videre hadde man vedlikeholds- og moderniseringsoppdrag for en rekke faste industrikunder. En av disse kundene var Ringnes Bryggeri som ble grunnlagt i 1877, og allerede den gang utførte C. M. Mathiesen & Co. som nevnt oppdrag for bryggeriet. I nyere tid leverte bedriften de rørtekniske VVS-anleggene til Ringnes' tapperi og distribusjonssentral på Gjelleråsen, så her kan man trygt snakke om langsiktige kunderelasjoner.

Bedriften hadde i sin tid deler av utbyggingen av den tidligere flyplassen på Fornebu. C. M. Mathiesen & Co. AS utførte også hovedentreprisen på Oslo Lufthavn Gardermoen sammen med to samarbeidspartnere. I de senere år har satsningsområdet vært på rørentrepriser på store leilighetsprosjekter. Gjennom 150 års virksomhet har bedriften levert røranlegg til en lang rekke prestisjebygg som er med på å prege hovedstadens bybilde.

Fra Ringnes Bryggeri, med bas Jan-Morten Syvertsen (2000).

I 1987 ble rørleggerbedriften, som til da hadde vært et personlig eiet selskap, omgjort til aksjeselskap, med spesiell kompetanse på komplisert rørmontasje i sykehus, industri og forretningsbygg, hvor det stilles spesielle krav til kort byggetid og stor mannskapsstyrke. I 1990 ble engrosvirksomheten solgt til VVS-grossisten Brødrene Dahl, som i dag har sitt hovedkontor og proff-rørleggerbutikk på Bryn. Brødrene Dahl inngikk samtidig en langsiktig leieavtale for administrasjons- og lagerbygget, og C. M. Mathiesen & Co. AS flyttet rørleggervirksomheten over i dagens lokaler.

Rørfaget krever både kompetanse og fleksibilitet.

Kvalitet siden 1875

I alle år C. M. Mathisen & Co. AS har eksistert, har den viktigste målsettingen vært til enhver tid å levere kvalitet. Slagordet «Kvalitet siden 1875» skal gjennomsyre alt vi gjør og alt bedriften står for. Det er de ansatte som er vår viktigste ressurs, og som innehar den kompetansen som er bygget opp gjennom en årrekke. Bedriften satser kontinuerlig på systematisk opplæring av medarbeidere, samtidig som man har en base av trofaste ansatte med høy kompetanse og solid erfaring som danner grunnlaget for gode resultater. C. M. Mathiesen & Co. AS har som alle andre fått merke konjunktursvingninger, og støtt på mange utfordringer gjennom de 150 årene som er gått siden etableringen. Likevel har bedriften alltid klart å konsolidere sin posisjon og blåse nytt liv i virksomheten gjennom vanskelige tider. Vår intensjon har vært å bygge opp reserver i oppgangstider, slik at bedriften til enhver tid er rustet til å håndtere de utfordringer som man vet vil komme i en konjunkturutsatt bransje. Det gir trygghet for videre drift også i fremtiden.

REFERANSEPROSJEKTER

Større prosjekter der C. M. Mathiesen & Co. AS har utført rørtekniske anlegg:

Bærum Sykehus
Lovisenberg Sykehus
Norges Røde Kors Glitrektliniken
Diakonhjemmet
Deler av Rikshospitalet
Norges Veterinærhøyskole
Dælenenga flerbrukshall
Holmen svømmehall
Blaker bo og omsorgssenter/
Fjuk oppvekstsenter
Kunst og Håndverkskolen
Frydenlunds Bryggeri
Ringnes Bryggeri
Nora Fabrikker
Politihuset i Oslo
Oslo Tinghus
Vinmonopolet på Hasle
Oslo Spektrum
Oslo Lufthavn, Fornebu
Oslo Lufthavn, Gardermoen
Schibsted Trykk
Dagblad Trykk
Apothekernes Laboratorium, Lier
Fellesmeieriet (FoU-senter)
Innovasjonssenteret
Merkantildata
Veritas II, Høvik
Sparebankgårdene, Kirkegt. 14-18
Skøyen Næringspark for Orkla

SAS-hotellet (Radisson), Oslo
The Well, hotell og spa
Schweigaardsgate 16
Munkedamsveien 62
Datamatrix
Powerhouse - Kjørbo
Profilbygget Fornebu

Ensjøparken, 203 leiligheter
Skårerbyen BT 5 og 6, 258 leiligheter
Vulkan Studenthus, 209 studentboliger
Løren Botaniske, 385 leiligheter
Solfjellhøgda, 70 leiligheter (rehab)
Mosenteret, 75 leiligheter
Thulstrupsgate 5-7, 60 leiligheter
Trævarefabrikken, 149 leiligheter
Tiedemannsfabrikken, 322 leiligheter
Storebukta, 67 leiligheter
og 13 rekkehus
Yesheim, 103 leiligheter.
Harbitzallèen Felt A, 162 leiligheter
Bygdøynesveien, 21 leiligheter
Fjellhamar Torg, 127 leiligheter
Greverud senter, 101 leiligheter
Bråtejordet BT2 og BT3, 23 leiligheter
og 28 rekkehus
Hovinenga, 364 leiligheter
Grenselunden, 149 leiligheter
og forretningsarealer